।। ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।।

ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବା, ବାବାଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ତିପୁଣ୍ଡ୍ର, ହାଜିଙ୍କ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପୁରସ୍କାର, ପଞ୍ଚଭୂତ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କର ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ, ତାଙ୍କର ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ତଥା ପଞ୍ଚଭୂତ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ।

।। ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବା ।।

ବ୍ରହ୍ମର ଦୁଇଟି ସ୍ୱରୂପ ଅଛି-ନିର୍ଗୁଣ ଓ ସଗୁଣ । ନିର୍ଗୁଣ ନିରାକାର ଏବଂ ସଗୁଣ ସାକାର ଅଟେ । ଯଦିଓ ସେମାନେ ଏକ ବ୍ରହ୍ମର ଦୁଇଟି ସ୍ୱରୂପ, ତଥାପି କାହାକୁ ନିର୍ଗୁଣ ଉପାସନା ଓ ଆଉ କାହାକୁ ସଗୁଣ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଭଲ ଲାଗିଥାଏ । ଗୀତାର ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏହି କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ସଗୁଣ ଉପାସନା ସରଳ ତଥା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ । ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ୱୟଂ ଆକାର(ଶରୀର, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଆଦି) ନେଇଥିବାରୁ ସଗୁଣ ରୂପରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପାସନା ତାକୁ ସରଳ ମନେ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଯେତେବେଳେ କିଛି କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଉପାସନା କରାନଯାଏ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରେମ ଏବଂ ଭକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ । ସଗୁଣୋପାସନାରେ ଯେମିତି ଯେମିତି ପ୍ରଗତି ହୁଏ, ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରତି ଅଗ୍ରସର ହେବା ସହଜ ହୁଏ । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ସଗୁଣ ଉପାସନାରୁ ହିଁ ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିବା ଶ୍ରେୟସ୍କର । ମୂର୍ତ୍ତି, ବେଦୀ, ଅଗ୍ନି, ପ୍ରକାଶ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଜଳ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଦି ସପ୍ତ ଉପାସନାର ବସ୍ତୁ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

ଶ୍ରୀ ସାଇଙ୍କ ସ୍ୱରୂପକୁ ଚକ୍ଷୁସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରତିଭାତ କର, ଯିଏ କି ବୈରାଗ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ମୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଅନନ୍ୟ ଶରଣାଗତ ଭକ୍ତଙ୍କର ଆଶ୍ରୟଦାତା ଅଟନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବାଣୀରେ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରକଟ କରିବା ହେଉଛି ଆସନ ଏବଂ ତାଙ୍କର ପୂଜନର ସଂକଳ୍ପ ସମସ୍ତ ଇଚ୍ଛାର ତ୍ୟାଗସ୍ୱରୂପ ଅଟେ । କେହି କେହି ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କୁ ଜଣେ ଭଗବତ୍ ଭକ୍ତ କିମ୍ବା ଜଣେ ମହାନ୍ ଭକ୍ତ ଭାବରେ କଳନା କରନ୍ତି ବା କରିଥାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଆମ ପାଇଁ ସେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅବତାର । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷମାଶୀଳ, ଶାନ୍ତ, ସରଳ ଏବଂ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ, ଯାହାଙ୍କର କୌଣସି ଉପମା ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦିଓ ସେ ଶରୀରଧାରୀ ଥିଲେ, ଯଥାର୍ଥରେ ନିର୍ଗୁଣ, ନିରାକାର, ଅନନ୍ତ ଏବଂ ନିତ୍ୟମୁକ୍ତ ଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାନଦୀ ତା'ର ଯାତ୍ରା ପଥରେ ରୌଦ୍ରତାପରେ ପୀଡ଼ିତ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ଶୀତଳ ଜଳ ପ୍ରଦାନ କରି ସେମାନଙ୍କର ତୃଷା ନିବାରଣ କରିବା ସହ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଫସଲ ଓ ବୃକ୍ଷରାଜିକୁ ଜୀବନ ଦାନ କରେ, ସେହି ପ୍ରକାର ଶ୍ରୀ ସାଇ ସନ୍ଥ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷ ଓ ସୁଖ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି ଯେ

'ସନ୍ଥ ମୋର ଆତ୍ମା । ସେ ମୋର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିମା ଏବଂ ମୋର ବିଶୁଦ୍ଧ ସ୍ୱରୂପ ଅଟନ୍ତି । ମୁଁ ସ୍ୱୟଂ ସେଠାରେ ନିବାସ କରୁଛି ।' ଏହି ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଶକ୍ତି ଅଥବା ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ବିଭୂତି, ଯାହା ସତ୍, ଚିତ୍ ଏବଂ ଆନନ୍ଦର ରୂପ ଅଟେ ପବିତ୍ର ଶିରିଡ଼ିରେ ସାଇ ରୂପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ଶ୍ରୁତି(ତୈତରୀୟ ଉପନିଷଦ)ରେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଆନନ୍ଦ କୁହାଯାଇଛି । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ବିଷୟ ଆମେ କେବଳ ପାଠ କରୁଥିଲୁ ଏବଂ ଶ୍ରବଣ କରୁଥିଲୁ; କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତମାନେ ଶିରିଡ଼ିରେ ଏହି ପ୍ରକାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଆନନ୍ଦ ଲାଭକଲେ । ବାବା ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଶ୍ରୟଦାତା ଥିଲେ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ କାହାର ସହାୟତାର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ତାଙ୍କର ଉପବେଶନ ପାଇଁ ଭକ୍ତମାନେ ଏକ କୋମଳ ଆସନ ଏବଂ ବଡ଼ ତକିଆ ସଜାଇ ଦେଉଥିଲେ । ବାବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଭାବକୁ ଆଦର କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ପୂଜା କରିବାକୁ କୌଣସି ଆପତ୍ତି କରୁନଥିଲେ । କେହି ଅତର ଏବଂ ଚନ୍ଦନ ଲଗାଉଥିଲେ, କେହି ସୁପାରି, ତାମ୍ବୁଳ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଭେଟି ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ଆଉ କେହି ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରୁଥିଲେ । ଯଦିଓ ଏପରି ଜଣାପଡୁଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କର ନିବାସସ୍ଥଳ ହେଉଛି ଶିରିଡ଼ି କିନ୍ତୁ ସେ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଥିଲେ । ଭକ୍ତମାନେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ଏହାର ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ଏପରି ସର୍ବବ୍ୟାପକ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚରଣରେ ମୋର ବାରମ୍ବାର ପ୍ରଣାମ ।

।। ବାବାଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ତ୍ରିପୁଣ୍ଡ୍ରକ ।।

ଥରେ ତାତ୍ୟା ନୁଲକରଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡିତ ବାବାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ଶିରିଡ଼ି ଆସିଥିଲେ । ବାବାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ସେ ମସଜିଦ୍‌ରେ କିଛି ସମୟ ବସିଲେ । ବାବା ତାଙ୍କୁ ଦାଦା ଭଟ୍ଟ କେଲକରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଗତ କରାଗଲା । ପୁଣି ଦାଦା ଭଟ୍ଟ ଓ ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡିତ ଏକାଠି ମିଶି ପୂଜା ପାଇଁ ମସଜିଦ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦାଦା ଭଟ୍ଟ ବାବାଙ୍କର ପୂଜା କଲେ । ବାବାଙ୍କର ପୂଜା ତ ସମସ୍ତେ କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ମସ୍ତକରେ ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇବାର ସାହସ କେହି କରିନଥିଲେ । କେବଳ ମହଲସାପତି ତାଙ୍କର ଗଳାରେ ଚନ୍ଦନ ଲେପନ କରୁଥିଲେ । ଡାଃ ପଣ୍ଡିତ ପୂଜା ଥାଳିରୁ ଚନ୍ଦନ ନେଇ ବାବାଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ତ୍ରିପୁଣ୍ଡ୍ରାକାର କରି ଲଗାଇଲେ । ଦେଖୁଥିବା ଲୋକମାନେ ବାବା ପ୍ରତିବାଦ ନକରିବା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଦାଦା ଭଟ୍ଟ ବାବାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ 'ଆପଣ ତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମସ୍ତକରେ ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଦେଉନଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେବାର କାରଣ କ'ଣ ? ବାବା କହିଲେ 'ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡିତ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ଧୋପେଶ୍ୱରର ରଘୁନାଥ ମହାରାଜ, (ଯିଏ କି କାକା ପୁରାଣିକ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ) ମନେକରି ତାଙ୍କର ଗୁରୁଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଚନ୍ଦନ ଲଗାଉଥିଲେ, ସେହି ଭାବନାରେ

ଲଗାଇଲେ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କିପରି ରୋକିଥାନ୍ତି ? ପରେ ଏକଥା ପଚାରିବାରୁ ଡାଃ ପଣ୍ଡିତ ବାବାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ କାକା ପୁରାଣିକ ମନେ କରି ତ୍ରିପୁଣ୍ଡ୍ରାକାର ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇଥିବା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ।

ଯଦିଓ ବାବା ଭକ୍ତଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ପୂଜା କରିବାକୁ ଦେଉଥିଲେ; କିନ୍ତୁ କେବେ କେବେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ହେଉଥିଲା । ପୂଜା ଥାଳି ଫିଙ୍ଗି ଯେତେବେଳେ ସେ ରୁଦ୍ରାବତାର ଧାରଣ କରୁଥିଲେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ କେହି ସାହସ କରିପାରୁନଥିଲେ । କେତେବେଳେ ସେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ ତ କେତେବେଳେ ମହମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ନରମ ରୂପରେ ଶାନ୍ତ ତଥା କ୍ଷମାର ମୂର୍ତ୍ତି ରୂପେ ପ୍ରତୀତ ହେଉଥିଲେ । କେବେ କେବେ କ୍ରୋଧାବସ୍ଥାରେ କମ୍ପିତ ହେଉଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣର ନେତ୍ର ଉଲ୍‌କାପରି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଘୂରିବୁଲୁଥିଲା, ତଥାପି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତଃକରଣରେ ପ୍ରେମ ଓ ମାତୃସ୍ନେହର ସ୍ରୋତ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିଲା । ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଡାକି ସେ କହୁଥିଲେ ଯେ ସେ କେତେବେଳେ ରାଗିଲେ ! ସେ ସର୍ବଦା ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଖରେ ହିଁ ରହନ୍ତି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଡାକେ ସେ ତୁରନ୍ତ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସେ ତ ସର୍ବଦା ଭକ୍ତର ପ୍ରେମର କ୍ଷୁଧାଳୁ ଅଟନ୍ତି ।

।। ହାଜିଙ୍କ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପୁରସ୍କାର ।।

ଏ କଥା କେହି କହିପାରୁନଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବା କେବେ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତକୁ କୃପାପାତ୍ର କରିବେ । ଏହା ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ହାଜି ସିଦ୍ଦିକ ଫାଲକେଙ୍କ କଥା ଏହାର ଉଦାହରଣ । କଲ୍ୟାଣନିବାସୀ ଜଣେ ଯବନ ଯାହାଙ୍କ ନାମ ସିଦ୍ଦିକ ଫାଲକେ ଥିଲା, ମକ୍କାରେ ହଜ୍ କରିବା ପରେ ଶିରିଡ଼ି ଆସିଲେ । ଚଭାଡ଼ିର ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସେ ରହୁଥିଲେ । ମସଜିଦ୍ ସାମନା ଖୋଲା ପଡ଼ିଆରେ ବସୁଥିଲେ । ବାବା ନଅ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ମସଜିଦ୍‌ରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ କି ମସଜିଦ୍‌ର ପାହାଚ ଚଢ଼ିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଫାଲକେ ବଡ଼ ନିରାଶ ହେଲେ, କ'ଣ କଲେ ବାବା ପ୍ରୀତ ହେବେ, ବୁଝିପାରୁନଥିଲେ । ଭକ୍ତମାନେ ତାଙ୍କୁ ଆଶା ନହରାଇବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଶ୍ୟାମା ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭକ୍ତ ଥିଲେ । 'ତୁମେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ବାବାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଯେଉଁପରି ଭଗବାନ ଶଙ୍କରଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ନନ୍ଦିଙ୍କ ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ, ସେହି ପ୍ରକାର ବାବାଙ୍କ ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ୟାମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପହଞ୍ଚି ହେବ ।' ଫାଲକେଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଯଥାର୍ଥ ମନେ ହେଲା ଏବଂ ସେ ଶ୍ୟାମାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ।

ଶ୍ୟାମା ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଲେ ଏବଂ ସୁବିଧା ଦେଖି ବାବାଙ୍କୁ କହିଲେ କି 'ବାବା, ଆପଣ ସେହି ବୃଦ୍ଧ ହାଜିଙ୍କୁ ମସଜିଦ୍‌କୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଦେଉନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ଅନେକ

ଭକ୍ତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଆପଣଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆସୁଛନ୍ତି, ଯାଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତତଃ ଥରେ କୃପା କରନ୍ତୁ ।' ବାବା କହିଲେ 'ଶ୍ୟାମା ତୁମେ ବାଳକ । ଯଦି ଫକିର(ଆଲ୍ଲା) ଆସିବାକୁ ଦେଉନାହାନ୍ତି ତାହେଲେ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ? ତାଙ୍କର କୃପା ବିନା କେହି ମସଜିଦ୍‌ର ପାହାଚ ଚଢ଼ିପାରିବ ନାହିଁ । ଆଚ୍ଛା, ତୁମେ ଯାଅ ଏବଂ ବରଭି କୂଅ ପାଖରେ ଥିବା ଗଳି ରାସ୍ତାକୁ ସେ ଆସିପାରିବ କି ବୋଲି ପଚାର । ଶ୍ୟାମା ଏକଥା ଯାଇ ହାଜିଙ୍କୁ କହିଲେ । ସେ ତୁରନ୍ତ ଏଥିରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ ଓ ଶ୍ୟାମା ଆସି ବାବାଙ୍କୁ ସେକଥା ଜଣାଇଦେଲେ । ଏହାପରେ ବାବା ତାଙ୍କୁ କହିଲେ କି ତାକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ପଚାର କି 'ସେ ଚାରୋଟି କିସ୍ତିରେ ୪୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ମୋତେ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କି ?' ଏଥର ଶ୍ୟାମାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହାଜି କହିଲେ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି ତ ମୁଁ ୪୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ଏହାପରେ ବାବା କହିଲେ 'ମୁଁ ମସଜିଦ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଛେଳି କାଟିବାକୁ ଯାଉଛି । ତାକୁ ପଚାର କି ସେ ତା'ର ମାଂସ ନା ଅଣ୍ଡକୋଷ; କ'ଣ ନେବ ? ଶ୍ୟାମା ଏହି ଉତ୍ତର ଆଣି ଫେରିଲେ କି 'ଯଦି ବାବାଙ୍କର ଭୋଜନ ପାତ୍ରରୁ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାସ ମଧ୍ୟ ମିଳିଯାଏ ହାଜି ନିଜକୁ ବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ମନେ କରିବେ ।

ଏହି ଉତ୍ତର ପାଇ ବାବା ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ଏବଂ ହାତରେ ଧରିଥିବା ମାଟି ହାଣ୍ଡି କଚାଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ । ତାପରେ କଫନିର ଦୁଇ ହାତକୁ ଉପରକୁ ଟେକି ହାଜିଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ 'ବୃଥାରେ କାହିଁକି ନମାଜ ପଢୁଛ ? ନିଜର ଶ୍ରେଷ୍ଠତାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛ । ଏହି ବୃଦ୍ଧ ହାଜି ଭଳି ତୁମେ ସମାନ ବେଶଭୂଷା ଧାରଣ କରିଛ କାହିଁକି ? ତୁମେ କୋରାନ ସରିଫ ଏପରି ପାଠ କର କି ? ତୁମକୁ ମକ୍କା ହଜ୍‌ର ବହୁତ ଅଭିମାନ ହୋଇଯାଇଛି, ମାତ୍ର ତୁମେ ମୋଠାରୁ ଅନଭିଜ୍ଞ ।' ଏହି ପ୍ରକାର ଗାଳି ଶୁଣି ହାଜି ହଡ଼ବଡ଼େଇ ଗଲେ । ବାବା ମସଜିଦ୍‌କୁ ଫେରିଆସିଲେ ଏବଂ କିଛି ଆମ୍ବ ଝୁଡ଼ି କିଣି ହାଜିଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । ସେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ହାଜିଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଏବଂ ୫୫ ଟଙ୍କା ବାହାର କରି ଦେଲେ । ଏହାପରଠାରୁ ବାବା ହାଜିଙ୍କୁ ପ୍ରେମ କଲେ ତଥା ତାଙ୍କ ସହିତ ଭୋଜନ କରିବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ଏବେ ହାଜି ମଧ୍ୟ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ମସଜିଦ୍‌କୁ ଯିବା ଆସିବା କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । କେବେ କେବେ ବାବା ତାଙ୍କୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଭେଟି ସ୍ୱରୂପ ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକାର ହାଜି ବାବାଙ୍କ ଦରବାରରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଗଲେ ।

।। ପଞ୍ଚଭୂତ ଉପରେ ବାବାଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ।।

ବାବାଙ୍କ ପଞ୍ଚଭୂତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଦୁଇଟି ଘଟଣାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସହିତ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ କରିବା ।

(୧) ଥରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଶିରିଡ଼ିରେ ଭୟଙ୍କର ତୋଫାନ ହେଲା । ଆକାଶରେ

ଘନ ଓ କଳା ବାଦଲ ଛାଇଗଲା । ଅଜସ୍ର ବେଗରେ ପବନ ବୋହୁଥିଲା ଏବଂ ମେଘ ଗରଜୁ ଥିଲା । ବିଜୁଳି ଚମକ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଝଲସାଇ ଦେଉଥିଲା । ଏହାପରେ ମୂଷଳଧାରାରେ ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଜଳମୟ ହୋଇଗଲା । ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ ଓ ଶିରିଡ଼ିବାସୀ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ମସଜିଦ୍‌ରେ ଏକତ୍ର ହେଲେ । ଶିରିଡ଼ିରେ ଅନେକ ଦେବଦେବୀ ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ସେମାନଙ୍କର ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଏଥିନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତେ ଭଗବାନ ସାଇଙ୍କୁ, ଯିଏକି ଭକ୍ତର କାତର ଥିଲେ, ସଙ୍କଟ ନିବାରଣ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ବାବାଙ୍କ ମନରେ ମଧ୍ୟ ଦୟା ଆସିଲା ଏବଂ ସେ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ମସଜିଦ୍ ନିକଟରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ମେଘ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ଗର୍ଜନ କରିବା ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲେ 'ଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଅ ।' କିଛି ସମୟ ପରେ ବର୍ଷାର ପ୍ରକୋପ କମିଗଲା ଏବଂ ପବନ ମନ୍ଦଗାମୀ ହେଲା ତଥା ତୋଫାନ ଶାନ୍ତ ହୋଇଗଲା । ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ଉଦିତ ହେଲେ । ସମସ୍ତ ବାସିନ୍ଦା ଖୁସିରେ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ।

(୨)ଅନ୍ୟ ଏକ ଘଟଣାରେ ଦିନେ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଧୂନିର ଅଗ୍ନି ଏପରି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗତିରେ ଜଳିଉଠିଲା ଯେ ତା'ର ଶିଖା ଛାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ମସଜିଦ୍‌ରେ ଥିବା ଲୋକମାନେ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେ ଜଳ ସିଞ୍ଚି ଅଗ୍ନିକୁ ଶାନ୍ତ କରିବେ ନା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ । ବାବାଙ୍କୁ ପଚାରିବାକୁ କେହି ସାହସ କରିପାରୁନଥିଲେ । ବାବା ଶୀଘ୍ର ପରିସ୍ଥିତି କଥା ଜାଣିନେଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ସଟ୍‌କା ଉଠାଇ ସମ୍ମୁଖ ଖମ୍ଭ ଉପରେ ପ୍ରହାର କରି କହିଲେ 'ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଅ, ଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଅ ।' ସଟ୍‌କାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଘାତ ସହିତ ଅଗ୍ନିର ଶିଖା ନିମ୍ନଗାମୀ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ କିଛି କ୍ଷଣ ମଧ୍ୟରେ ଧୂନି ଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଇ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୀ ସାଇ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅବତାର ଅଟନ୍ତି । ଯିଏ ତାଙ୍କ ଚରଣରେ ନତମସ୍ତକ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଶରଣାଗତ ହୁଏ ସେ ତା' ଉପରେ ଅବଶ୍ୟ କୃପା କରିବେ । ଯେଉଁ ଭକ୍ତ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର କଥା ପ୍ରତିଦିନ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତିପୂର୍ବକ ପାଠ କରିବେ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖ ଶୀଘ୍ର ଲାଘବ ହେବ । କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ ସେ ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀ ସାଇ ଚରଣର ସ୍ମରଣ ଲାଭ କରିବେ ଏବଂ ଅଳ୍ପକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଈଶ୍ୱର ଦର୍ଶନ ପ୍ରାପ୍ତକରି ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସାଇନାଥାର୍ପଣମସ୍ତୁ । ଶୁଭଂ ଭବତୁ ।।